

KÄITUMINE TEEL

10/2016

JALGRATTAGA LIIKLEMISE OHUTUS

UURINGU TEEMAD

I SIHTGRUPP

- Peamine liiklemise viis
- Autojuhistaaž

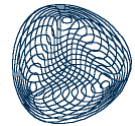
II AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

- Peatumine reguleerimata ülekäiguraja ees
- Kehtestatud kiirusepiirangu ületamine
- Teadmised peatumisteede pikkusest

III JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

- Jalgratturite ohtlikkus ülekäigurajal sõiduteed ületades
- Hinnang jalakäijatele tee andmisel ülekäigurajal
- Mitmes auto annab jalakäijale reguleerimata ülekäigurajal teed

IV AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

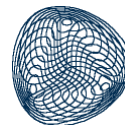
UURINGU METOODIKA

METOODIKA

- **Üldkogum:** vähemalt 15-aastane Eesti elanikkond, ~ 1 103 675 inimest (ESA 01.01.2015 seisuga).
- **Meetod:** telefoniintervjuud arvuti juhtimisel (CATI)
- **Valimi koostamine:** arvestati üldkogumi proportsionaalset mudelit, hiljem tulemused kaaluti üldkogumile vastavaks maakonna, asulatüübi, soo ja vanuse järgi.
- **Planeeritud valim:** 1000
- **Tegelik valim** (vastanute arv): 1000
- **Valimiviga:** 1000 vastaja puhul $\pm 3,1\%$, väiksemat gruppide vaatlemisel võib viga olla suurem
- **Küsitlusperiood:** 3.10 - 12.10.2016

- Aruandes on uuringutulemusi võrreldud ka eelnevate aastate samalaadsete uuringutega, kuid nendes on uuringu üldkogum teine – Tallinna ja Tartu autojuhid ja jalakäijad vanuses 18-64 aastat.

VASTUTAJAD

□ Tellijapoolne kontaktisik	Raul Rom
□ Uuringu projektijuht ja aruande koostamine	Liis Grünberg
□ Valim, ankeedi programmeerimine ja andmetöötlus	Reijo Pohl
□ Küsitlustöö koordineerimine	Kristel Merusk

I

SIHTGRUPP

Vastajad: kõik

I SIHTGRUPP

PEAMINE LIIKLEMISE VIIS (Slaidid 6 ja 7)

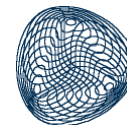
- 47% Eesti vähemalt 15-aastasest elanikkonnast osaleb liikluses peamiselt autojuhina ja 12% kaassõitjana. Peamiselt autojuhina liikluses osalejaid on 95% tõenäosusega 487 – 555 tuhat.
- 41% Eesti üle vähemalt 15-aastasest elanikkonnast osaleb liikluses peamiselt jalakäijana, so 95% tõenäosusega 416 – 483 tuhat inimest.
- Autojuhina osalevad liikluses sagedamini mehed, 25-49-aastased, eestlased, Põhja-Eesti ja maapiirkondade, samuti kõrgeimasse sissetulekugruppi kuuluvad elanikud.
- Kaassõitjana osalevad liikluses sagedamini naised, üle 65-aastased, pensionärid ja maapiirkondade elanikud.
- Jalakäijana osalevad liikluses sagedamini naised, 15-24-aastased, teisalt ka üle 64-aastased, mitte-eestikeelne elanikkond ja nende piirkondlikust paiknemisest tingitult ka Tallinna, Ida-Virumaa ning suuremate linnade elanikud, samuti madalaimasse sissetulekugruppi kuulujad.

AUTOJUHI STAAŽ (Slaid 8)

- Valdaval enamusel autojuhtidest on auto juhtimise staaži üle 10 aasta; alla 5-aastase staažiga on 11% autojuhtidest.

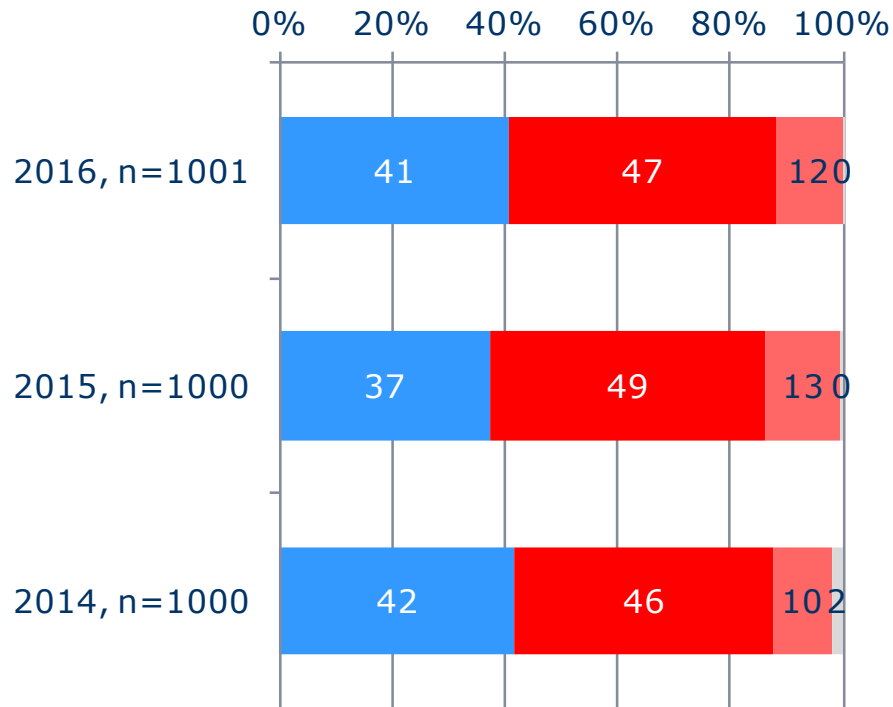
I SIHTGRUPP

Peamine liiklemise viis

Kas Te osate liicluses peamiselt ... ?

- jakäijana
- autojuhina
- kaassõitjana autos
- ei oska öelda

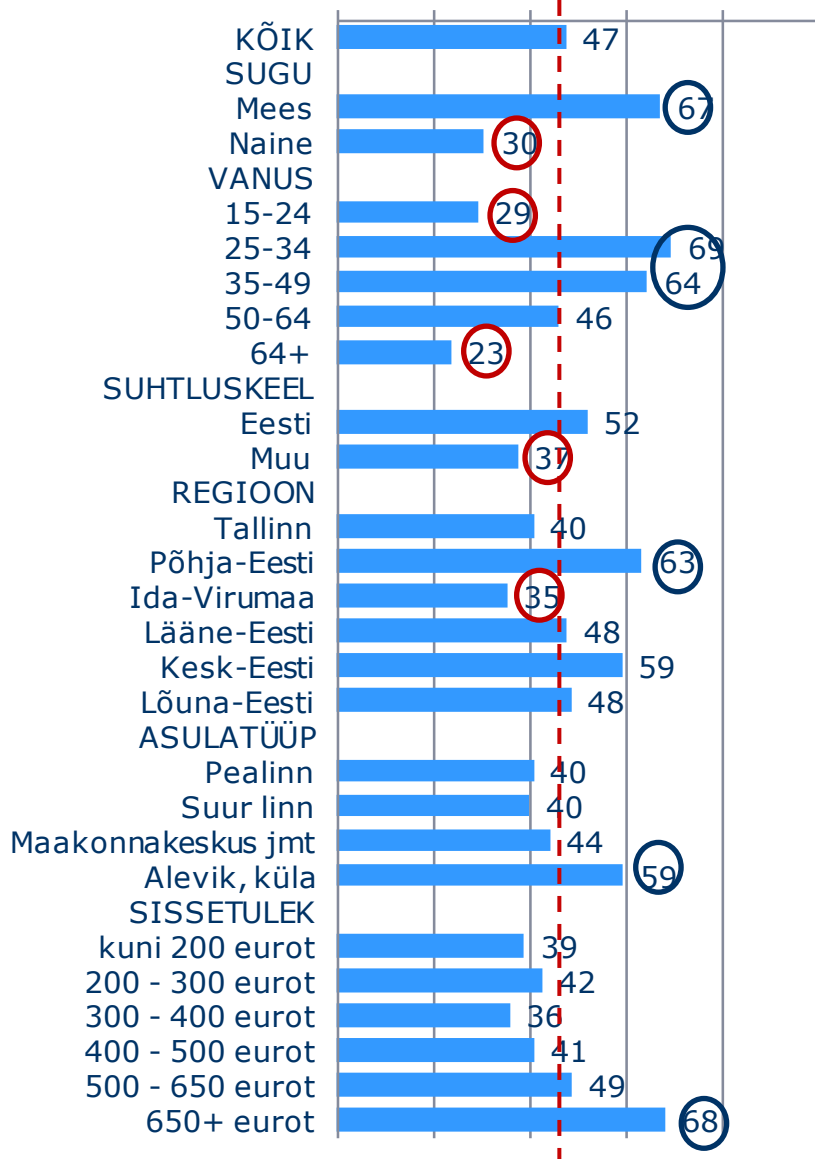

I AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

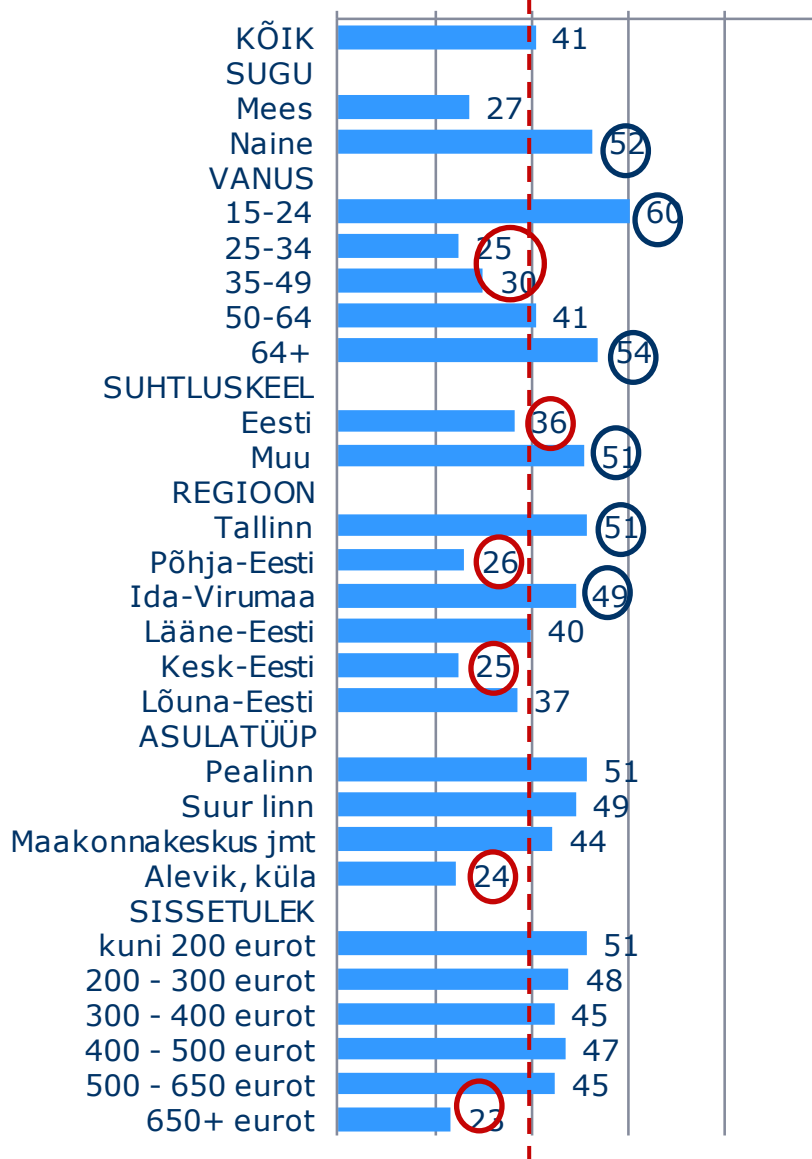
Peamine liiklemise viis

autojuhid

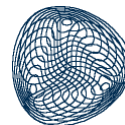

jalakäijad

I SIHTGRUPP

Autojuhistaaž

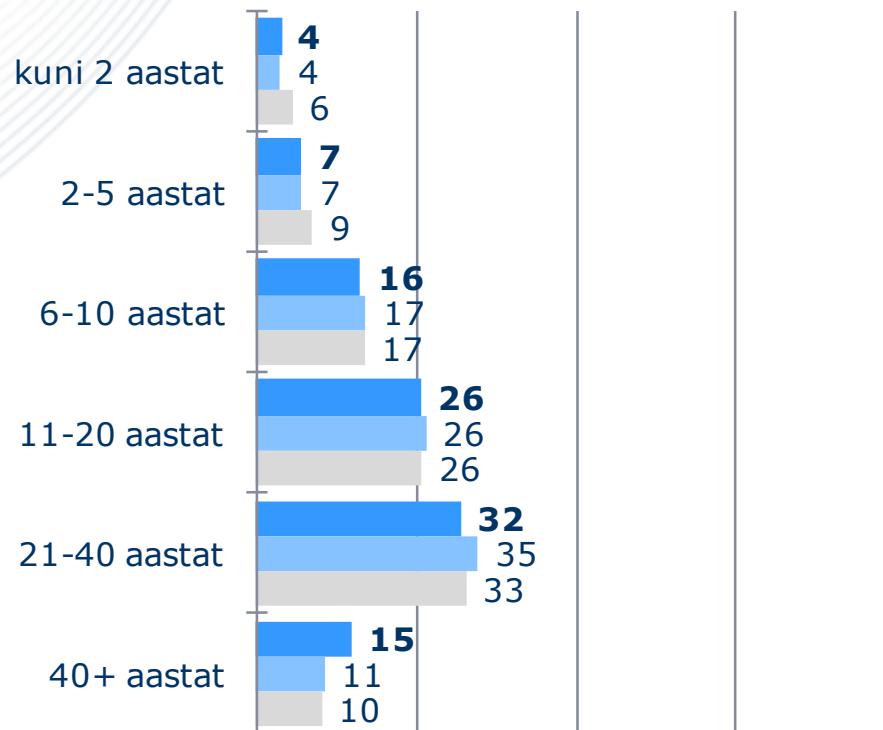
Kui pikk on Teie autojuhistaaž?

n=(üle 14-aastased autojuhid)

■ 2016, n=483

■ 2015, n=497

■ 2014, n=485

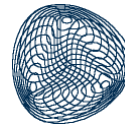
II

AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Vastajad: autojuhid

II AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

PEATUMINE REGULEERIMATA ÜLEKÄIGURAJA EES (Slaid 11)

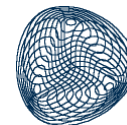
- 99% vastajaist väidab, et nad peatuvad reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust, sh kindlasti peatub 78% pigem peatub 21%; mitte peatujaid on vaid 1%.
- Võrreldes varasemate uuringutega ei ole tulemused peatujate üldosakaalu osas oluliselt muutunud, kuigi kindlasti peatujate osakaal on vaadeldava aja kõrgeim.

KEHTESTATUD KIIRUSEPIIRANGU ÜLETAMINE (Slaidid 12-14)

- Linnas liigeldes ei ületa tavaliselt kehtestatud kiiruspiirangut 32% autojuhtidest, kuni 5 km/h ületavad kiirust üldjuhul pooled ja üle 5 km/h 18% autojuhtidest.
- Aasta-aastalt on tõusnud nende osakaal, kes linnas ei ületa või ületavad vaid kuni 5 km/h kehtestatud kiirusepiirangut.
- Üle 5 km/h ületavad kehtestatud kiirusepiirangut linnas liigeldes sagedamini alla 49-aastased, eelkõige 35-49-aastased, tallinlased, samuti kõrgeimasse sissetulekugruppi kuuluvad ja autojuhid, kel staaži 11-40 aastat.
- Kehtestatud kiiruspiirangu ületamise (üle 5 km/h) põhjenduseks linnas tuuakse kõige enam teiste liiklejate kiirusest tingitud kiirusevalikut (71%). Neli korda harvemini põhjendatakse kiiruse ületamist linnas aga sellega, et kehtestatud kiirusepiirang ei vasta liiklustingimustele (18%). Ülejäänud põhjuseid nimetati aga juba veel vähemate poolt.
- Võrreldes eelmise uuringuga on sagenenud kiiruse ületamise põhjendamine sellega, et kiirusepiirang ei vasta liiklustingimustele (+12%). Oluliselt vähem on viimastel aastatel kiiruse ületamise põhjusena nimetatud aga seda, et kuni +10 km/h on üldiselt aktsepteeritav (-5%).

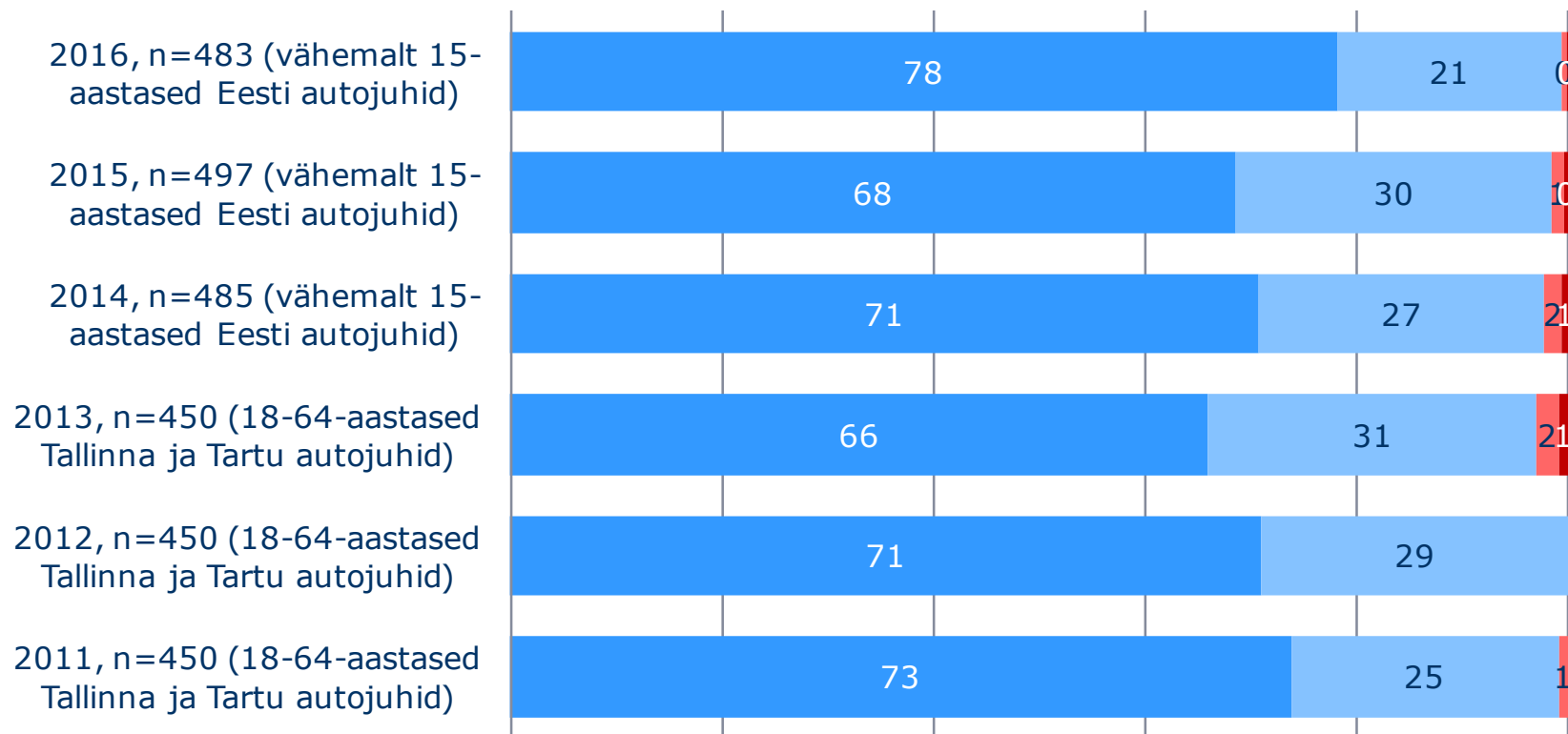
II AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Peatumine reguleerimata ülekäiguraja ees

Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

■ kindlasti peatute ■ pigem peatute ■ pigem ei peatu ■ kindlasti ei peatu

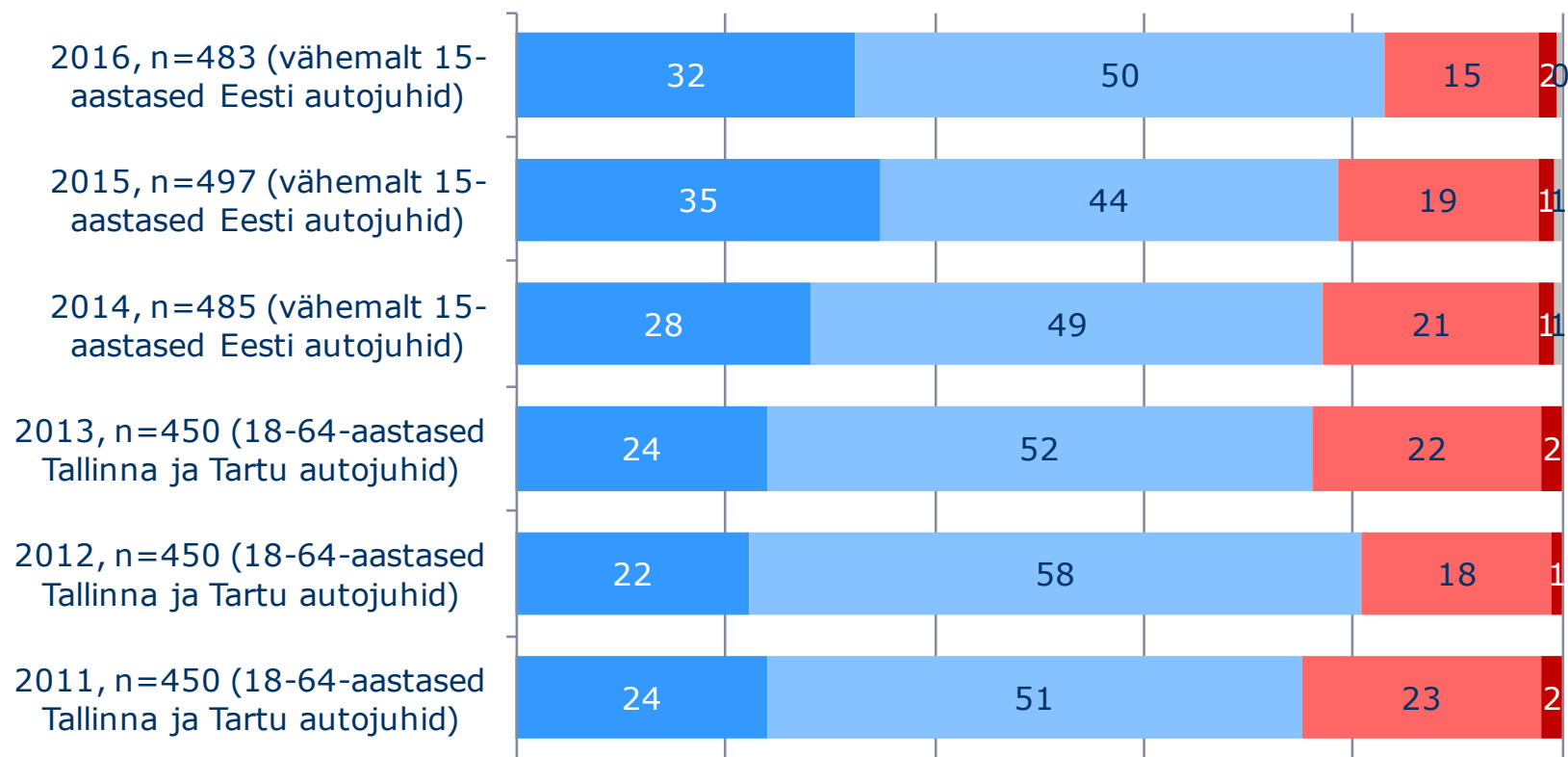
II AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Kehtestatud kiirusepiirangu ületamine

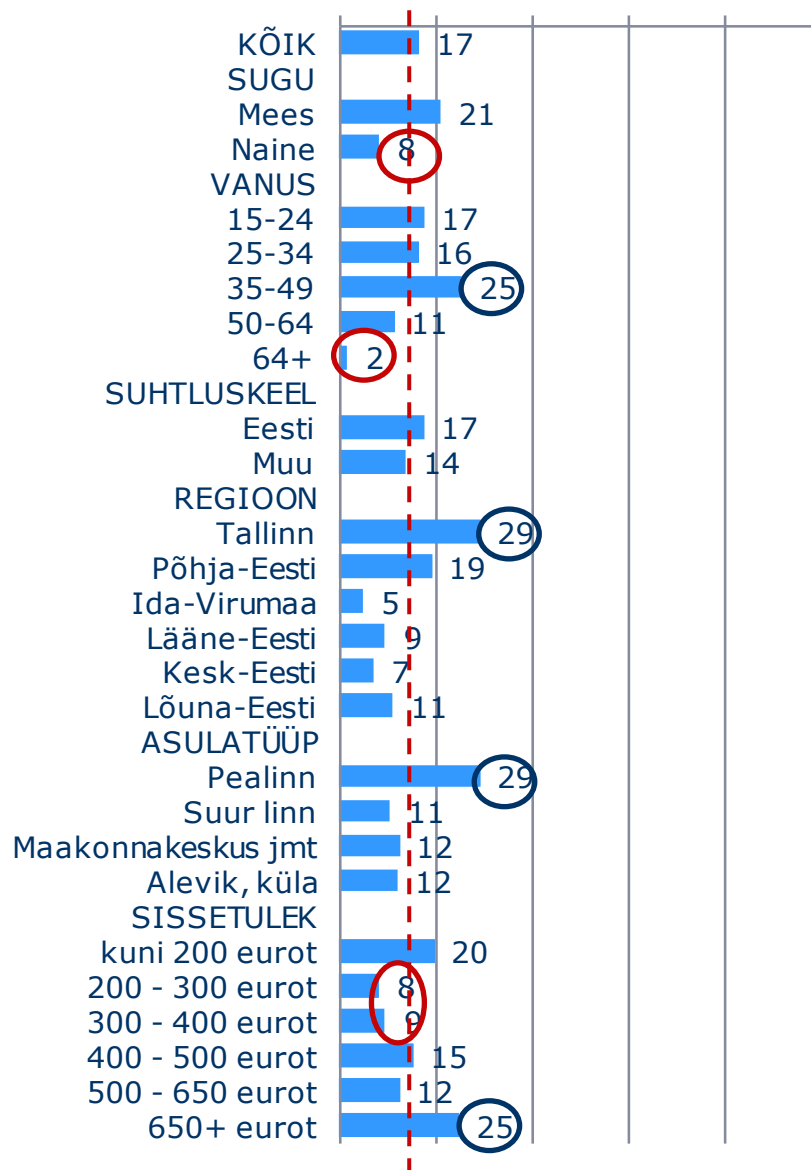
Mitu km/h Te autojuhina linnas liigeldes tavaliselt kehtestatud kiiruspiirangut ületate?

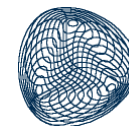
■ ei ületa ■ 1...5 km/h ■ 6...10 km/h ■ Üle 11 km/h ■ Ei oska öelda

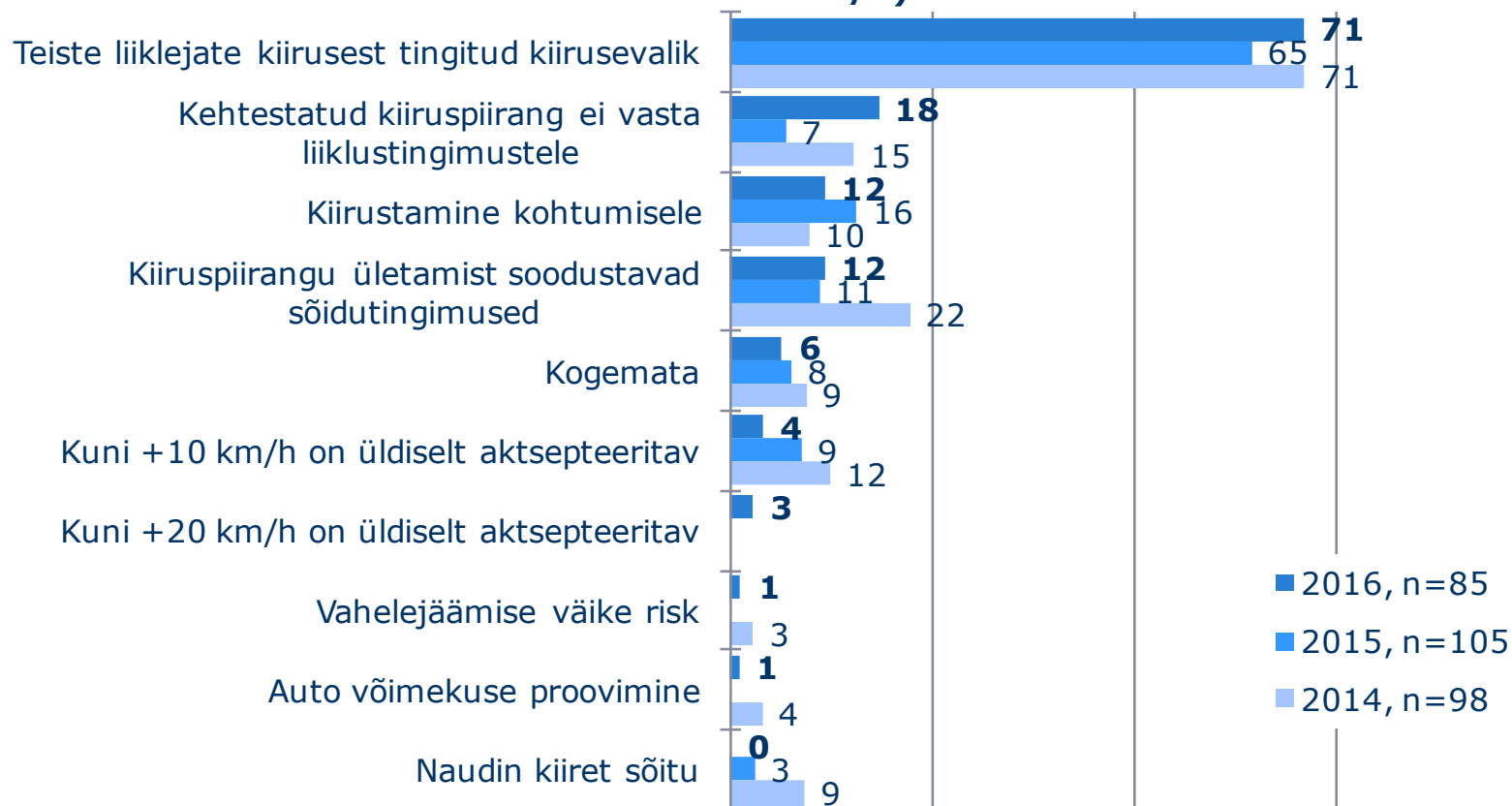
II AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Kehtestatud kiirusepiirangu ületajad (üle 5 km/h)

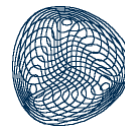

**Millistel põhjustel Te ületate kehtestatud kiiruspiirangut?
n=(autojuhid, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut üle 6 km/h)**

II AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

Teadmised peatumisteedkonna pikkusest

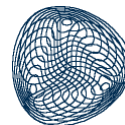
TEADMISED PEATUMISTEEKONNA PIKKUSEST (Slaid 16)

- Autojuhtidelt, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut üle 5 km/h küsiti, mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond nii kuival asfaldil kui ka jäisel teel sõites kiirusega 60 km/h. Esimesel juhul pidasime õigeks vastust 30-40 meetrit ja teisel juhul 100-120 meetrit. Õige vastuse andis vastavalt 20% ja 19% vastajaist.
- Mõlema küsimuse puhul on kõige rohkem neid vastajaid, kes arvasid, et pidurdusteedkond on tegelikkusest lühem.
- Sel korral vastas sõiduki peatumisteedkonna küsimusele õigesti pea sama palju vastajaid kui eelmisel korral, seega teadlikkus pole paranenud.

II AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

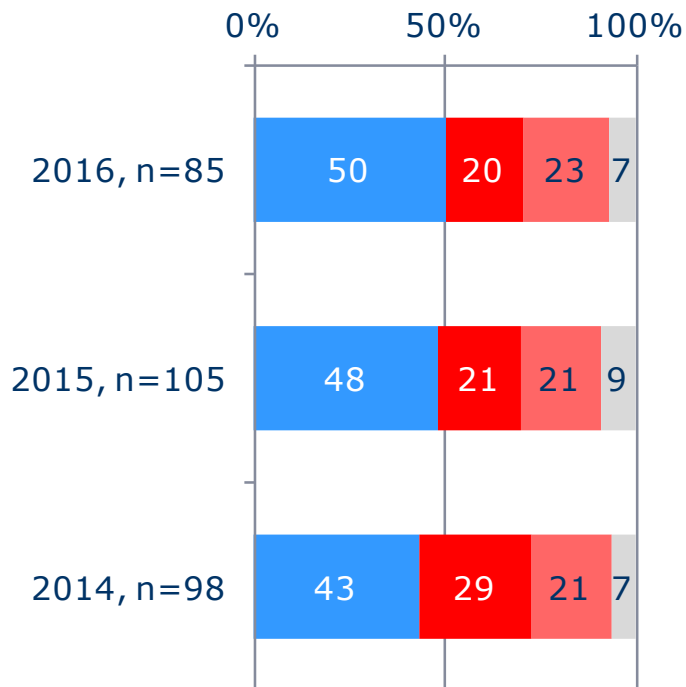
Teadmised peatumisteedkonna pikkusest

n=(autojuhid, kes ületavad linnas kehtestatud kiirusepiirangut üle 5 km/h)

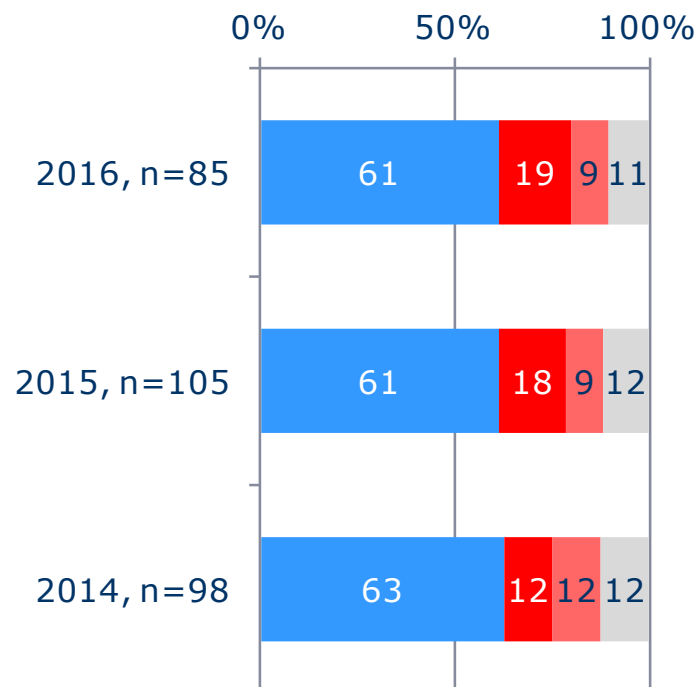
Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites kuival asfaldil kiirusega 60 km/h?

- Vähem kui 30 meetrit
- 30-40 meetrit
- Enam kui 40 meetrit
- Ei oska öelda

Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites jäisel teel kiirusega 60 km/h?

- Vähem kui 100 meetrit
- 100-120 meetrit
- Enam kui 120 meetrit
- Ei oska öelda

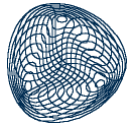
III

JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

Vastajad: jalakäijad

III JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

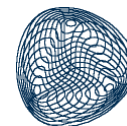

JALGRATTURITE OHTLIKKUS ÜLEKÄIGURAJAL SÕIDUTEED ÜLETADES (Slaid 19)

- Valdavalt leiavad jalakäijad, et ülekäigurajal sõiduteed ületades jalgratturid neid seal ei ohusta (63%), 24% arvates ohustavad jalgratturid neid seal harva ja 11% jaoks on jalgratturid neile seal ohtlikud.
- Võrreldes varasemate tulemustega on seekordne tulemus üsna tavapärasel tasemel.
- Jalgrattureid peavad ülekäigurajal sõiduteed ületades ohtlikuks sagedamini 15-34-aastased ja kõrgema sotsiaalse staatusega elanikud.

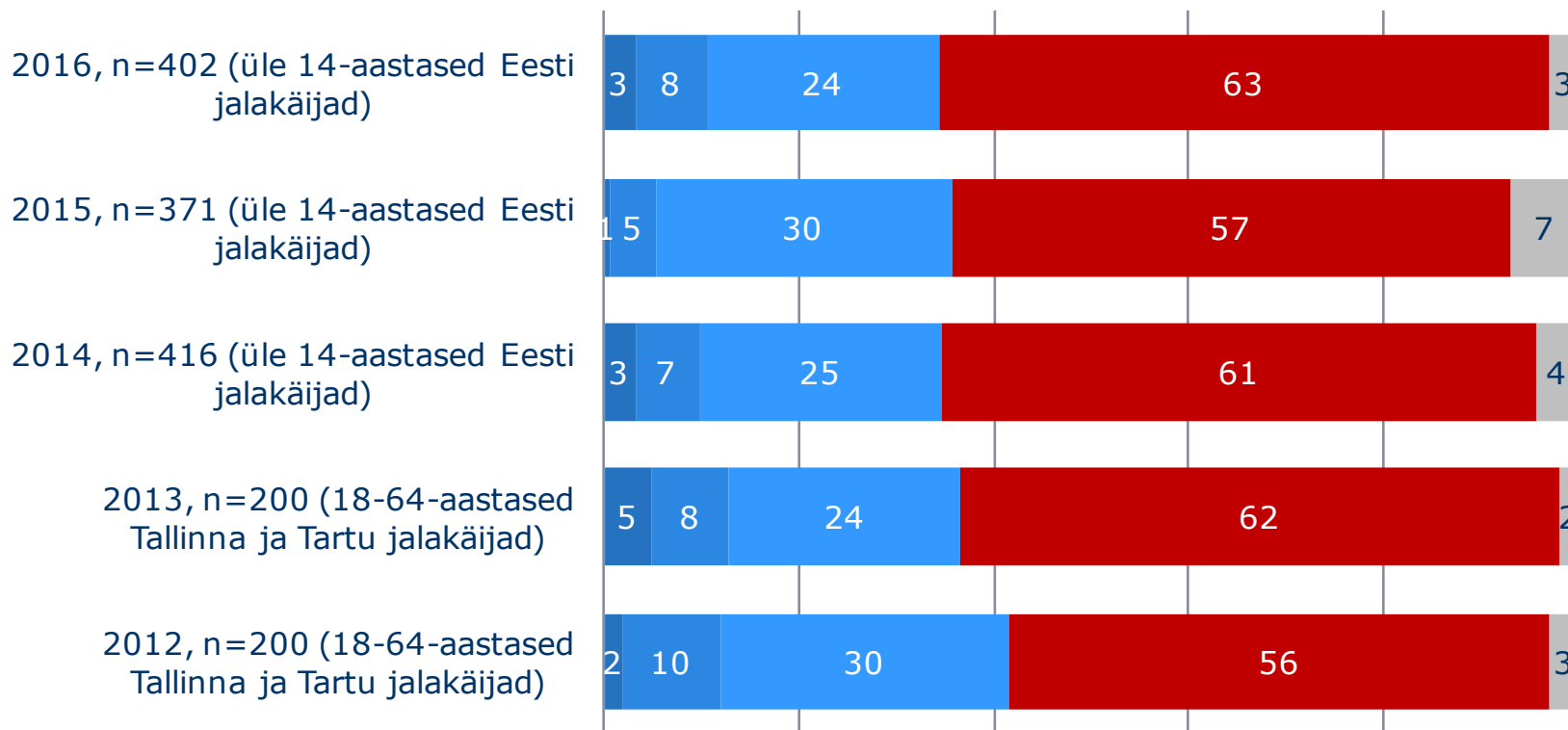
III JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

Jalgratturite ohtlikkus ülekäigurajal sõiduteed ületades

Kui Te ületate sõiduteed mööda ülekäigurada, kas jalgratturid ülekäigurajal sõiduteed ületades ohustavad Teid?

■ alati   ■ enamasti   ■ harva   ■ ei ohusta kunagi   ■ ei oska öelda

III JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

HINNANG JALAKÄIJATELE TEE ANDMISELE ÜLEKÄIGURAJAL (Slaid 21)

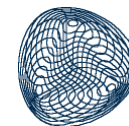
- Pea poolte jalakäijate arvates on neile tee andmine ülekäigurajal paari viimase aastaga võrreldes paranenud, ligi kolmandiku jaoks pole muutust toimunud ja kümnendiku jaoks on olukord halvenenud. Vastata ei osanud 5% jalakäijatest.
- Taustaandmete lõikes vastustes olulisi erinevusi ei ilmnunud.
- Ka eelnevate uuringutega võrreldes ei ole hinnangutes olulisi muutusi toimunud (need jäävad statistilise vea piirsesse), kuigi pikemas ajalisel mõõtmel on täheldatav tendents, et paranemist nähakse üha vähem.

MITMES AUTO ANNAB JALAKÄIJALE REGULEERIMATA ÜLEKÄIGURAJAL TEED (Slaid 22)

- Jalakäijatelt uuriti ka, mitmes auto neile üldjuhul reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületades teed annab. 43% jalakäijate arvates annab neile üldjuhul teed juba esimene auto, 30% arvates teine ja ligi kuuendiku jaoks kolmas või enamas auto. Sel korral jättis küsimusele vastamata 10%.
- Juba esimene auto annab jalakäijale teed sagedamini Ida-Virumaa (55%) ja suuremate linnade (54%) elanike arvates; alles enam kui kolmas auto annab jalakäijale teed sagedamini 25-34-aastaste (37%) ja tallinlaste ja Põhja-Eesti elanike arvates (vastavalt 22% ja 27%).
- Võrreldes varasemate uuringutega pole tulemused oluliselt muutunud (v.a 2011. aasta).

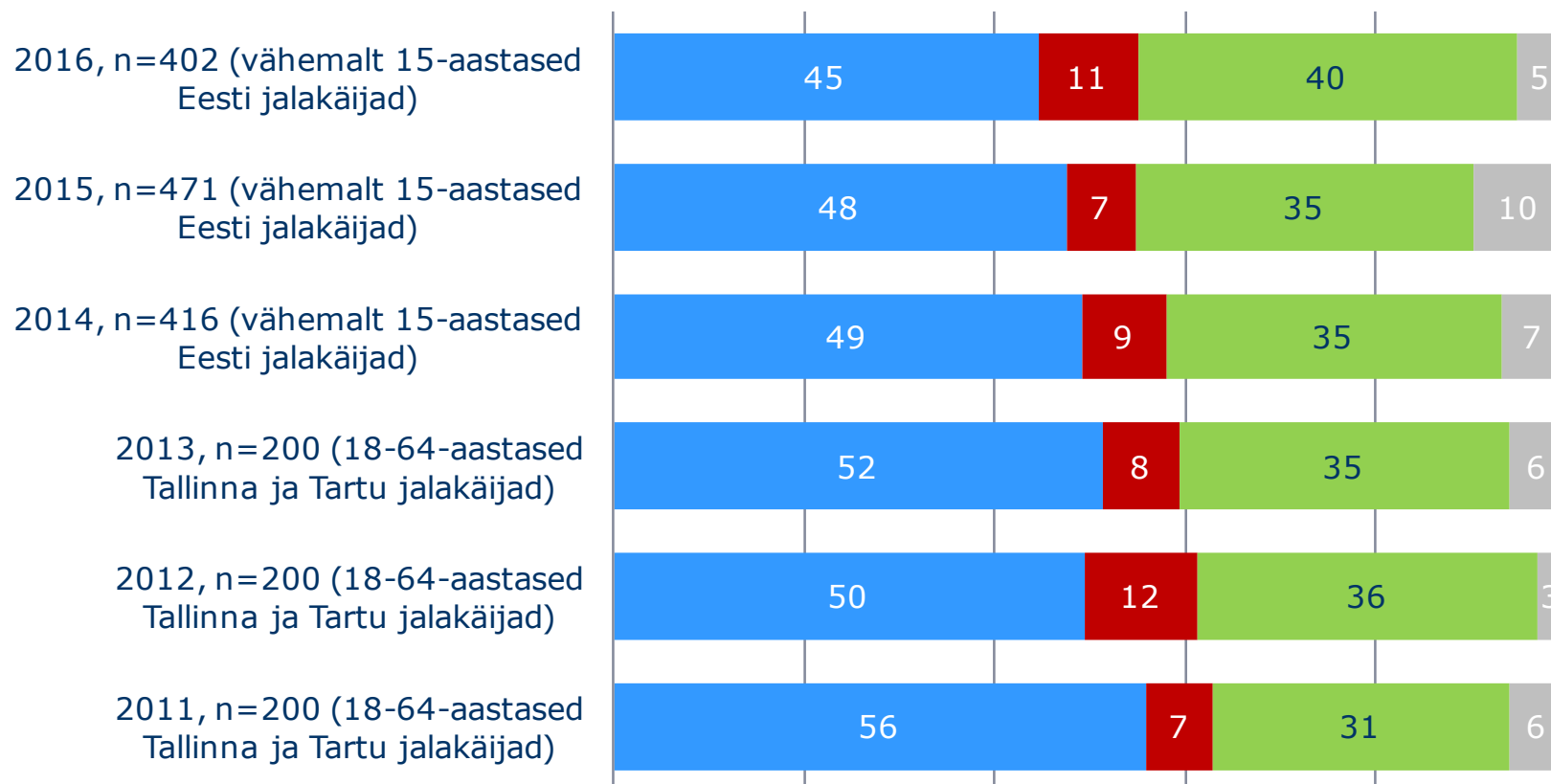
III JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

Hinnang jalakäijatele tee andmisele ülekäigurajal

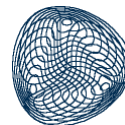
Kas Teie hinnangul jalakäijale tee andmine ülekäigurajal on paari viimase aastaga võrreldes ... ?

■ paranenud ■ halvenenud ■ ei ole muutunud ■ ei oska öelda

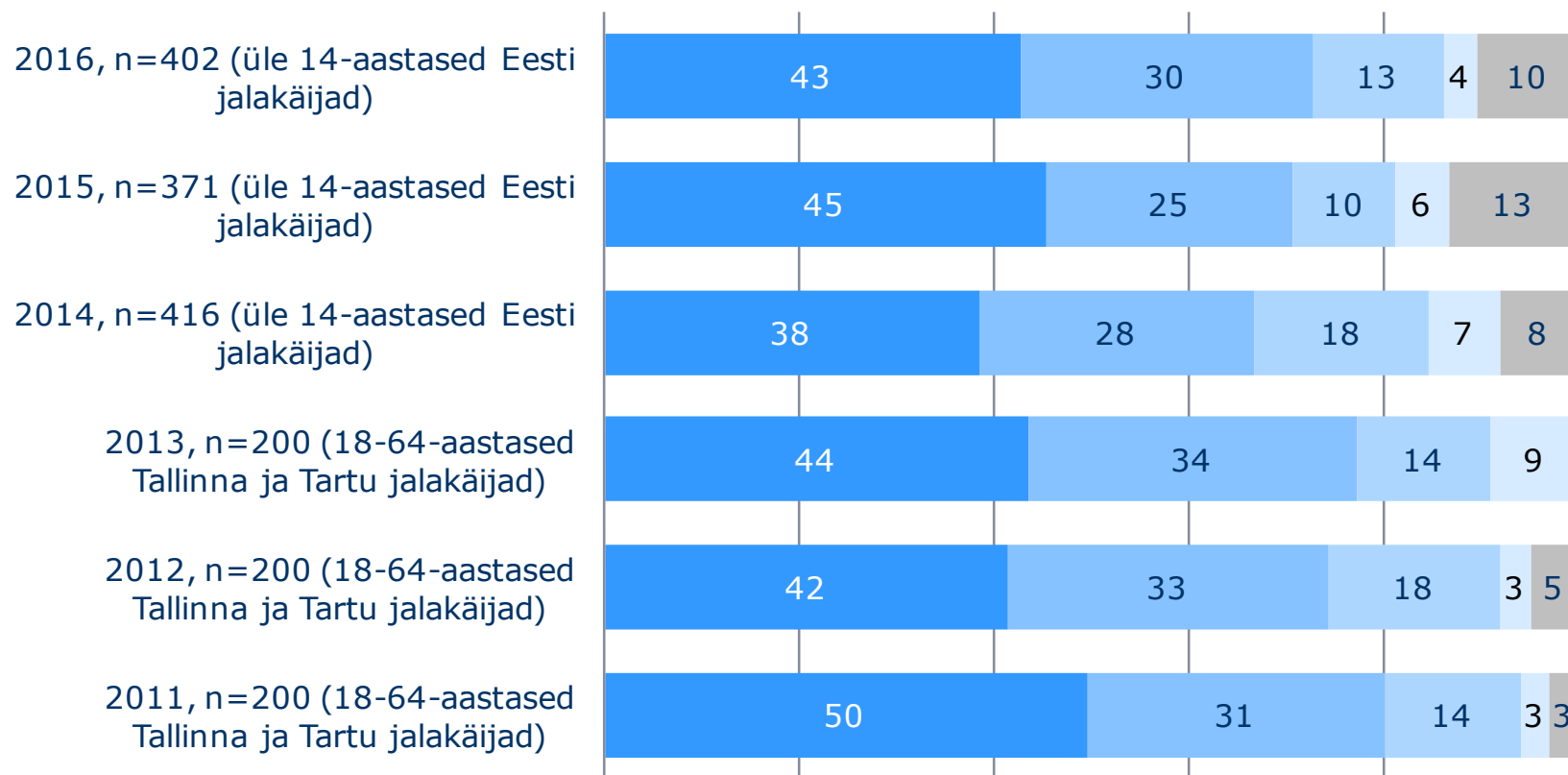
III JALAKÄIJATE KÄITUMINE TEEL

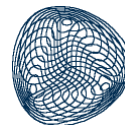
Mitmes auto annab jalakäijale reguleerimata ülekäigurajal teed

Kui Te soovite reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületada, mitmes auto Teile üldjuhul teed annab?

■ esimene ■ teine ■ kolmas ■ neljas või enam ■ ei oska öelda

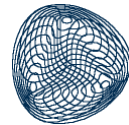
IV

AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

Vastajad: kõik

IV AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

(Slaidid 25 ja 26)

- 82% Eesti vähemalt 15-aastasest elanikkonnast peab autojuhtide ja jalakäijate käitumist tutvustavaid kampaaniad vajalikuks – väga vajalikuks pidajaid on 42% ja pigem vajalikuks pidajaid 40%. Ebaoluliseks pidajaid on 14% ja vastata ei osanud 4%.
- Autojuhtide ja jalakäijate käitumist tutvustavaid kampaaniad peavad autojuhid vajalikumaks kui jalakäijad - vastavalt 86% ja 79%. Jalakäijate seas on keskmisest veidi enam ka neid, kes peavad vastavaid kampaaniaid ebavajalikeks (15%). Kõige harvem peavad aga vastavaid kampaaniaid vajalikeks kaassõitjad (76%).
- Keskmisest vajalikumaks peavad vastavaid liikluskampaaniaid ka 25-49-aastased, pigem kõrgemasse sissetulekugruppi kuulujad; vähem vajalikeks peavad neid aga noored – 15-24-aastased kuid ka üle 64-aastased, sellest tulenevalt ka kuni 5-aastase ja üle 40-aastase staažiga autojuhid.
- Võrreldes eelmise aastaga on kampaaniat vajalikeks pidajate osakaal jäänud samaks, kuid tõusnud oluliselt neid väga vajalikeks pidajate osakaal (+9%). Eelkõige on vähenenud kaassõitjate usk kampaaniate vajalikkusesse.

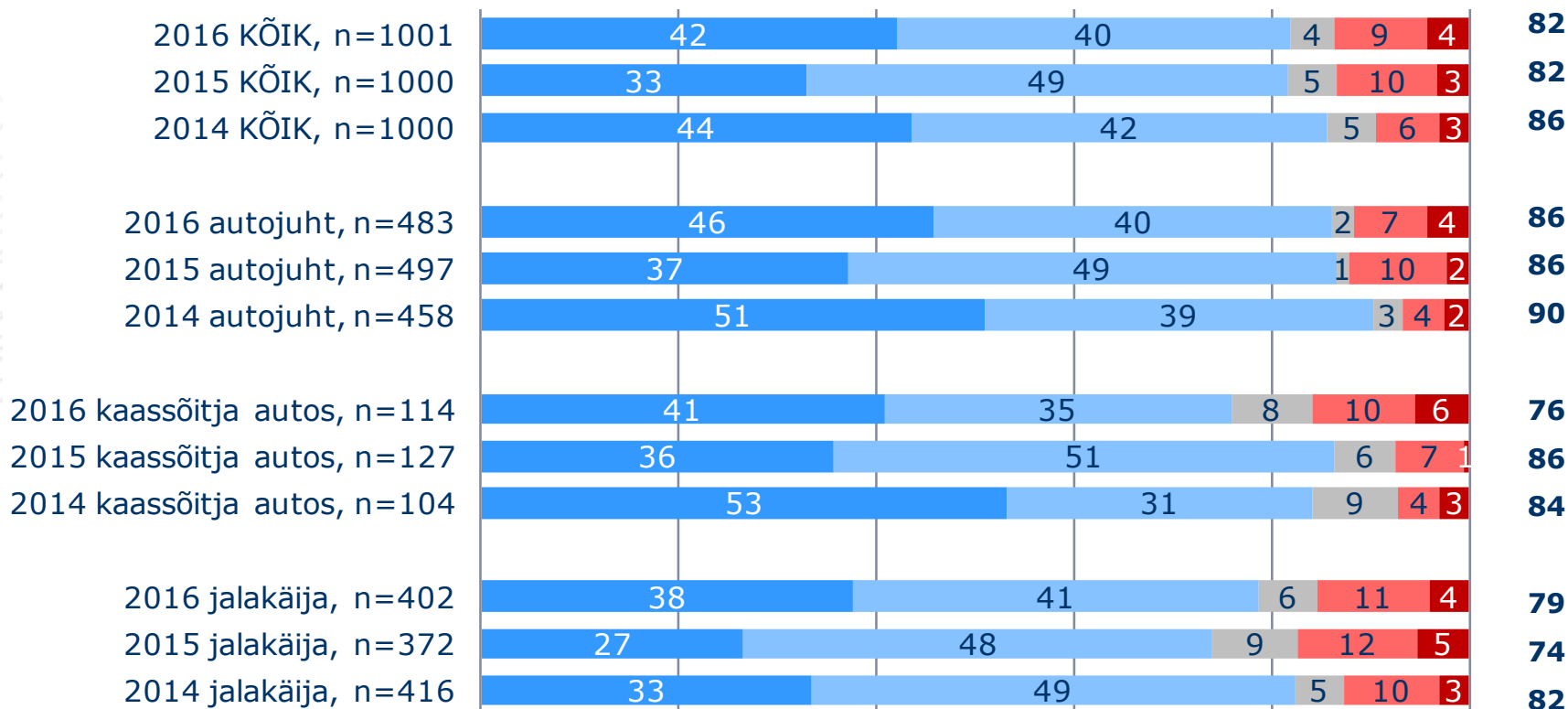

IV AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

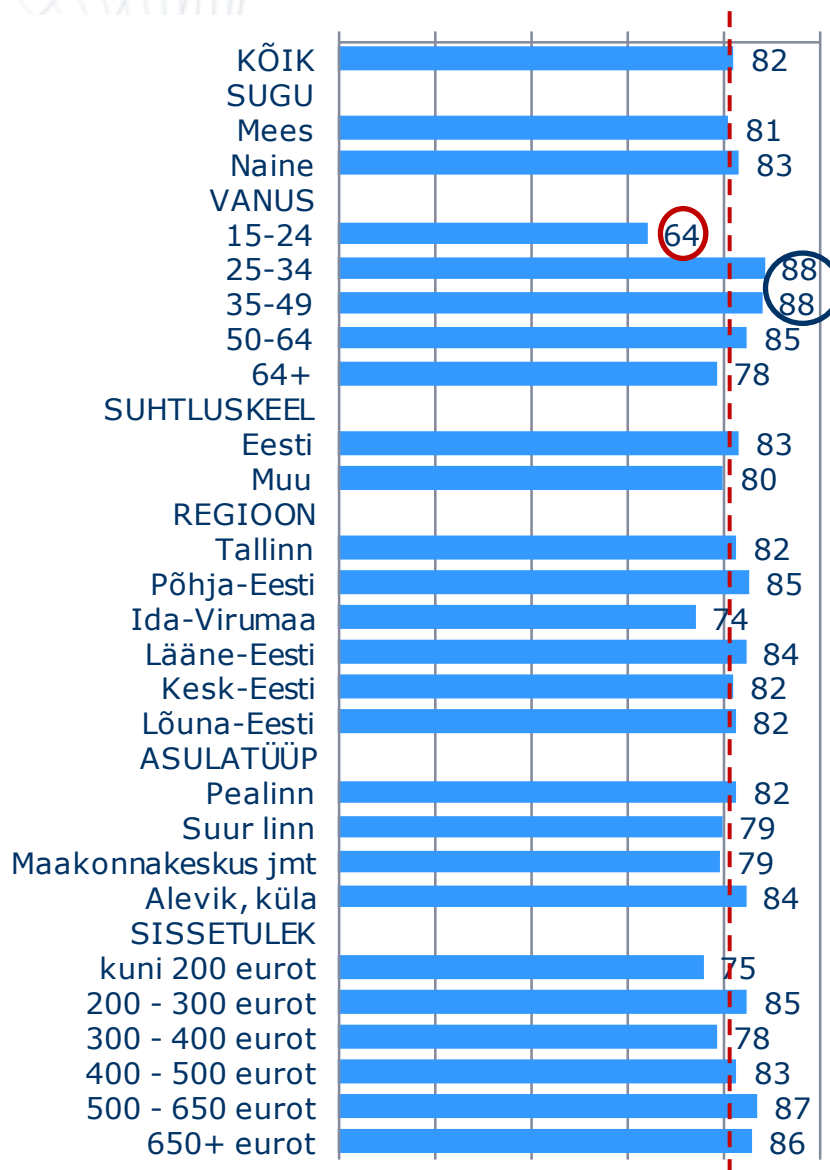

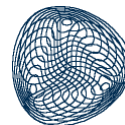
Kui vajalikuks Te peate jalakäijate ja autojuhtide käitumise tutvustamiseks korraldatavaid kampaaniaid?

■ väga vajalikuks   ■ üsna vajalikuks
■ ei oska öelda   ■ mitte eriti vajalikuks

IV AUTOJUHTIDE JA JALAKÄIJATE KÄITUMIST TUTVUSTAVATE KAMPAANIATE VAJALIKKUS

LISA I

ANKEET

JALAKÄIJATE JA AUTOJUHTIDE KÄITUMINE TEEL

1. Kas Te osalete liikluses peamiselt ... ?

1. **jalakäijana** → K7-11
2. **autojuhina** → K2-6, K11
3. **kaassõitjana autos** → K11

K5-7 VASTAVAD AUTOJUHID (K1=2)

2. Kui pikk on Teie autojuhistaaž?

1. **kuni 2 aastat**
2. **2-5 aastat**
3. **6-10 aastat**
4. **11-20 aastat**
5. **21-40 aastat**
6. **40+ aastat**

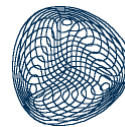
3. Kas Te peatute reguleerimata ülekäiguraja ees juhul, kui üks inimene ootab kõnniteel sõidutee ületamise võimalust?

1. **kindlasti peatute**
2. **pigem peatute**
3. **pigem ei peatu**
4. **kindlasti ei peatu**
5. **EI OSKA ÖELDA**

4. Mitu km/h Te autojuhina linnas liigeldes tavaliselt kehtestatud kiiruspiirangut ületate?

1. **0 km/h (kiiruspiirangut ei ületa)** → K11
2. **1 ... 5 km/h** → K11
3. **6 ... 10 km/h** → K5
4. **Üle 11 km/h** → K5
5. **EI OSKA ÖELDA** → K11

ANKEET

K5-7 VASTATA, KUI K4 = 3,4

5. Millistel põhjustel Te ületate kehtestatud kiiruspiirangut?

SPONTAANNE! ÄRA LOE ETTE! VÕIMALIK MITU VASTUST!

1. Kiiruspiirangu ületamist soodustavad sõidutingimused
2. Teiste liiklejate kiirusest tingitud kiirusevalik
3. Kogemata
4. Kiirustamine kohtumisele
5. Kehtestatud kiiruspiirang ei vasta liiklustingimustele
6. Kuni +10 km/h on üldiselt aktsepteeritav
7. Naudin kiiret sõitu
8. Auto võimekuse proovimine
9. Vahelejäämise väike risk
10. Muu, **mis?** _____

6. Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites kuival asfaldil kiirusega 60 km/h?

_____ meetrit

7. Mitu meetrit on sõiduki peatumisteedkond sõites jäisel teel kiirusega 60 km/h?

_____ meetrit

ANKEET

K9-10 VASTAVAD JALAKÄIJAD (K1=1)

8. Kas Teie hinnangul jalakäijale tee andmine ülekäigurajal on paari viimase aastaga võrreldes ... ?

1. Paranenud
2. Halvenenud
3. Ei ole muutunud
4. EI OSKA ÖELDA

9. Kui Te soovite reguleerimata ülekäigurajal sõiduteed ületada, mitmes auto Teile üldjuhul teed annab?

1. Esimene
2. Teine
3. Kolmas
4. Neljas või enamas
5. EI OSKA ÖELDA

10. Kui Te ületate sõiduteed mööda ülekäigurada, kas jalgratturid ülekäigurajal sõiduteed ületades ohustavad Teid?

1. Alati
2. Enamasti
3. Harva
4. Ei ohusta kunagi
5. EI OSKA ÖELDA

VASTAVAD KÕIK

11. Kas Te peate jalakäijate ja autojuhtide käitumise tutvustamiseks korraldatavaid kampaaniaid ... ?

1. Väga vajalikuks
2. Üsna vajalikuks
3. Mitte eriti vajalikuks
4. Täiesti mittevajalikuks
5. EI OSKA ÖELDA